



Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 63. An & qualiter per absentiam solvantur sponsalia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

fit inæqualis; quippe fornicatio sponsæ est fædior & sponso detestabilior, arg. l. *est crimene. c. ad leg. Jul. de adult. l. palam. ff. de ritu nupt.* Neque obstat, quod stante matrimonio hæc delicta mutuo compenentur, & neutra pars se ab altera separare possit quò ad totum; quia matrimonii obligatio quò ad torum difficilius solvitur quàm obligatio sponsalium. Nihilominus contrarium docent alii, nimirum sponsam fornicantem ob fornicationem sponsi resilire quoque posse, eò quòd causa, quàm habet sponsa resiliendi ob fornicationem sponsi non tollatur, per hoc, quòd sponsa quoque fornicetur; cum, quando uterque sponfus culpabilis est in sponsalium executione, utriusque permissum est resilire, neque unius culpa alterius culpa compenentur, ut tradit ipse Sanch. d. 53. num. 6. Gutt. c. 24. n. 10. adeòque idipsum quoque liceat in causa fornicationis.

4. Resp. Ad secundum: Oscula & tactus admissi à sponsa dant sponso sufficientem causam dissolvendi sponsalia; eò quòd per hoc sponsa censetur impudica, & ita vilis, ut sine nota duci non possit. Secus esse de viro, eò quòd is per hoc non reddatur ita vilis, nec probum sit feminae talem ducere, tenent cum communi; Laym. cit. n. 10. Sanch. d. 55. n. 5. Gutt. c. 31. n. 2. Pont. c. 17. n. 3. Cönninck. l. c. du. 7. n. 56. quamvis hic & Laym. id ita limitet: nisi oscula & tactus à sponso habiti sint ita frequentes, ut meritò timendum sit, quòd sponsam non sit amaturus, aut fidem non servaturus. Nihilominus hic iterum Castrop. n. 8. tenet contrarium, nimirum, quòd sive à sponso sive à sponsa admittantur oscula & tactus impudici, pars innocens habeat sufficientem causam resiliendi; eò quòd per talia oscula & tactus violetur fides data in sponsalibus, & fidem violanti non sit necessario servanda fides. Ad hæc non minus sponsum reputari impudicum, & non minor ingeratur suspicio sponsæ, se ab eo non amandam, nec sibi fidem servandam stante matrimonio, quæ sufficiunt ad sponsalium solutionem.

Quest. 63. An & qualiter per absentiam solvantur sponsalia.

1. Resp. Primò: Dum sponfus sponsam insciã vel non consentiente terram dimittit, & in alias partes se transfert, sponsam à lege sponsalium soluta est; tum quia sic discedens videtur renuntiare sponsalibus: tum quia sponsam non tenetur sponsum mutantem domicilium sequi. Sanch. l. 1. de sponsal. d. 52. n. 14. Pont. l. 12. c. 15. n. 1. Laym. l. 5. tr. 10. part. 1. c. 2. n. 15. Castrop. p. 23. n. 4. cum communi juxta c. de illis. h. t. idque etiam, licet sponsalia sint jurata, ut expressè habet *cit.* textus; in quo dum femina imponitur pœnitentia pro perjurio, id intelligendum, ut explicat ipse textus, quando ipsa in causa fuit absentia sponsi, matrimonium debito tempore non implendo. Laym. Castrop. *ll. cit.* Sed neque in hoc casu tenetur expectare biennium aut triennium. Sanch. d. 54. n. 6. Laym. n. 14. Pont. n. 2. Castrop. l. c. Neque licentiam sponsi aut Judicis sententiam. Sanch. Castrop. *ll. cit.* Tò enim liberum, quòd utitur *cit.* textus dicendo: liberum erit mulieribus ipsi ad alia vota se transferre; quippe quæ dictio consensum & auctoritatem alterius tanquam necessariam excludit *cit.* AA. cum Gl. in c. cum plures v. liberè. de off. delegat. Bald. in c. que in ecclesiis. de const. n. 6. Porro citatus textus, ut colligitur ex illis ejus verbis: *Qui terram dimittant, ad alias partes se conferentes;*

tantum loquitur de mutantibus domicilium. Laym. n. 15. Pont. Castrop. *ll. cit.* neque enim qui negotii gerendi vel causam studendi alio se confert, terram dimittit; l. clam possidere. §. qui ad nundinas. ff. de acquir. vel amit. possess. & l. 2. de incolis. Possit tamen etiam textum illum intelligi de transferente se alio citra mutationem domicilii, cum dicatur & absentia, sic, ut de proximo sponsi reditu minimè sit spes, quòd fieri potest, licet non sit in longinquo, tradunt alii; quin & si sponfus sit vagabundus, ut Barb. in *cit.* c. n. 4.

2. Resp. Secundò: Dum verò sponfus ex causa aliqua necessaria vel voluntaria discedat reverfus consentiente sponsa, tenetur illa toto tempore expectare, quò inter eos convenit. Si verò ea insciã vel dissentiente discessit, & causa discellus fuit necessaria. V. G. agritudo, mors parentum, grave aliud negotium, ex Jure Civili l. *sepe. ff. de sponsal.* sponsa expectandus erit finis negotii. Si autem causa discellus intra provinciam fuit honesta, sed voluntaria, expectandum est per biennium; l. 2. c. de spons. Si extra provinciam, per triennium, l. 2. ff. de repudiis. Has leges civiles Jure canonico non esse correctas (siquidem *cit. c. de illis.* loquitur tantum de mutante domicilium, non de reverfuro) adeoque servandus (eò quòd in his, quæ Jure canonico statuta non sunt, Jus civile servandum est, si ibi decisã reperiantur, dum nihil continent contra conscientiam, aut quicquam statuunt in materia, Laicorum potestati non subiecta. c. 1. de oper. novi nuntiat. maxime cum sponsalia, quamvis ad Sacramentum ordinentur, non sint nisi contractus quidam politicus) censent Canis. in *cit. c. de illis.* Menoch. de arb. l. 2. c. 455. num. 7. Rebell. l. 4. q. 8. sect. 3. n. 2. & 3. Laym. cit. n. 14. & alii apud Sanch. *cit.* d. 54. n. 5. Dictas verò leges corrigi per Jus canonicum *cit. c. de illis.* ac ideo servandas necessario non esse, tenent Sanch. l. c. n. 6. Gutt. c. 30. n. 3. & plerimi apud illos. Sed & quidquid sit de ea correctione, eas in præsentem casum locum non habere, adeoque servandas non esse, sentiunt quoque Castrop. l. c. n. 2. Pont. l. c. c. 15. n. 4. hac ducti ratione; quòd leges istæ biennium vel triennium statuunt, non ut sponsa possit resilire; id enim statim poterat, & ad alia vota transire solo suo consensu, quò, etiam spectato Jure civili sponsalia dissolvebantur; sed ut id possit retentis arthiis & donatis à sponso, quæ retinere non poterat, nisi constaret sponsum culpabilem in executione sponsalium. De cætero verò, cum Jure canonico obligatio sponsalium, ita firma sit, ut nequeat pro cujusque arbitrio dissolvi, sed veniat dissolvenda non aliter, quàm si sponfus gravem causam dissolutionis præbeat, quæ contingere potest biennio non expectato. V. G. quia sponsa tamdiu dilatis nuptiis adire potest periculum incontinentiæ, potest amittere opportunitatem paræ aut melioris connubii, decisio hæc juris civilis necessario servanda non est. Ut autem sponsa in hoc casu absentia prudenter aut etiam validè dissolvat sponsalia, certa esse debet, sponsum de proximo non rediturum. Abb. in *cit. c. de illis. in fine.* Præposit. *ibid.* n. 5. Sanch. n. 12. Gutt. n. 7. Castrop. n. 3. Et si sponfus est in loco propinquo, debet sponsum requirere, ut intra certum tempus ad matrimonium contrahendum accedat; & quòd si is justo impedimento detineatur, penes Judicem ecclesiasticum erit inspecta sponsæ qualitate, de periculo incontinentiæ aliisque circumstantiis judicare, an sit sufficiens causa dissolvendi sponsalia. Sanch. n. 11. Gutt. n. 2. & 6. Covar. in 4. decret. p. 1. c. 5. n. 7. Castrop. *cit.* n. 3.

3. Porro

3. Porro quæ dicta de absentia Sponsi à fortiore procedunt in absentia Sponsæ; tum quia Sponsus & Sponsa sunt correlativa, & disposita de uno censentur quoque disposita de alia, dum subest eadem ratio, uti est in præsentia; tum quia ex absentia Sponsæ facilius sinistra suspicio concipi solet, Castrop. num. 4. citatis Cyno & Bald. in l. 2. in fine c. de Sponsal. Alex. in c. de illis n. 16. Sanch. l. c. n. 1. Gutt. l. c. n. 1.

Quest. 64. Qualiter solvantur Sponsalia ob lapsum termini præfixi.

1. Resp. primò: Dum dies nulla designata, quâ explenda Sponsalia per celebrationem matrimonii, estque tamen à consuetudine statutum aliquod tempus, intra quod in isto loco compleri solent Sponsalia, ille Sponsorum liberabitur ab obligatione, qui intra illud tempus ea implere vult, altero sine iusta causa renuente; præsumi enim non potest, Sponsum se obligasse ad diutius expectandum sine nuptiis, præsertim cum huiusmodi promissiones, ubi aliud non exprimitur, quò ad obligationem promissum implend merito censentur fieri, prout usus communis & consuetudo fert, Krimer. ad 4. decret. num. 298. Si verò Sponsus afferat impedimentum legitimum à Sponsa ignoratum priùs, quo Sponsalium executio ultra illud consuetum tempus multum differri deberet; Judex interpellandus erit, ut pro qualitate negotii & Sponsæ, præfigat illi terminum, ultra quem expectare amplius non teneatur Sponsa. Krimer l. c. Castrop. p. 24. num. 1. citato Cönnick. d. 23. dub. 6. num. 43. & 44. quæ etiam limitatio applicanda resp. seq.

2. Resp. secundò: Dum tempus certum præfixum non est, neque ab ipsis contrahentibus, neque à dicta consuetudine, Sponsalia solvi non posse ait: Castrop. l. c. nisi ob eam moram Sponsi, ex qua prudenter colligi possit, eum Sponsalibus renunciassè, aut fidem datam violare; quæ autem ea sit mora, ex qua id prudenter colligi possit, non arbitrio Sponsæ relinquendum, ne proprio amore decepta iniquè iudicet, sed interpellandus denuo Judex, qui negotio prudenter examinato declaret moram esse sufficientem ad dissolvendum Sponsalia.

3. Resp. tertio: Dum certus dies exequendis Sponsalibus designatus est ita, ut ad illum usque differri possit executio, & exinde ea sollicitanda & præstanda (uti contingit in obligatione solvendi pecuniam, cui certus dies designatur, non ut si illo die facta non sit solutio, extinguatur obligatio, sed ut debitor intelligat, usque ad illum diem permitti solutionem differri, eo autem adveniente, eam exigere posse & præstari debere) eâ non præstitâ eo die non dissolvuntur Sponsalia, neque ex parte illius, qui in mora est; quia is ex iniquitate sua, dum mora est culpabilis, commodum reportare nequit, vel etiam ex impedimento suo iusto alteri nolenti inferri injuriam resiliendo. Neque etiam ex parte alterius, qui non est in mora; siquidem alter, licet omitendo illo die exequi Sponsalia, sit etiam culpabilis, si tamen paratus sit brevi tempore ea implere, non est censendus culpam gravem admisisse, nec fidem violasse, quod requiritur, ut pars altera innocens deobligetur & resiliere queat, Cönnick. l. c. num. 45. concl. 3. sed pars, quæ non est in mora urgere potest apud legitimum Judicem, R. P. Leur. Jur. Can. Lib. IV.

ut alteri statuatur terminus, ultra quem, si is differat executionem, alter liberetur sua obligatione, sive, si velit, resiliere possit. Ratio hujus à priore est, quòd in tali obligatione contineantur duo, sive virtualiter duplex; sive unum vel una contrahendi absolute matrimonium, alterum sive altera contrahendi illud illa die; & consequenter, licet hæc posterior non impleatur, prior tamen, utpote absoluta & ab hac secunda independens, perseverat. Castrop. n. 2. juncto num. 4.

4. Resp. quartò: Si verò dies Sponsalibus exequendis designatus est ita, ut si eo die non fiat executio, obligatio extinguatur, imprimis ex parte illius, qui fuit in mora, non solvantur Sponsalia, sed persistit obligatio contrahendi matrimonium; vel enim mora fuit culpabilis, & tunc dolus, malitia aliave culpa ei esse non debet commodo, vel non fuit culpabilis, eò quòd iusto impedimento fuerit impeditus eo die implere obligationem suam, & neque tunc adhuc liberabitur ab obligatione (etsi videri posset ea liberari, utpote quæ dictæ diei annexa fuit) quia æquum non est ob defectum suum etiam inculpabilem alteram partem private jure suo quærere. Cönnick. l. c. Sanch. d. 53. num. 7. & 8. Castrop. num. 5. qui etiam addit, talem inculpabiliter non implentem Sponsalia statuto die, teneri adhuc ad contrahendum matrimonium, non in vi Sponsalium promissionis, quæ jam cessaverit; neque in vi injuriæ alicui alteri illatæ, cum nulla fuit; sed in vi rei alienæ acceptæ & retentæ, dum nimirum retinet seipsum, qui alteri ad contrahendum matrimonium debitus erat, & traditus non erat. Sed videtur peti principium, dum in quæstione est, num talis inculpabiliter non implens Sponsalia detineat amplius rem alienam, utpote qualis non manet per dissolutionem Sponsalium & cessationem obligationis contrahendi matrimonium; dein alter, qui paratus fuit statuto tempore implere Sponsalia, alio id culpabiliter omitente, solutus est ab obligatione sua, & si vult, resiliere potest, idque etiam si Sponsalia jurata fuerint. Castrop. num. 6. cum communi juxta expressum textum c. sicut. h. t. Unde etiam si uterque fuit in mora culpabilis, uterque deobligatur & resiliere potest, Castrop. l. c. Sanch. l. c. num. 6. Cönnick. l. c. num. 49. Pont. l. 12. de Sponsal. c. 16. num. 4. An verò etiam mora inculpabilis det quoque alteri parti sufficientem causam resiliendi, in eo non conveniunt AA. negant Sanch. d. 23. num. 7. Pont. l. c. Gutt. de mat. c. 24. num. 10. eò quòd dici non debeat per eum stare, quò minus impleta obligatio, qui eam implere iuste impeditus fuit, Arg. reg. jur. 66. in 6. et imputari non debet ei, per quem non stat, si non faciat, quod fuerat faciendum, reg. 41. juris in 6. quodque Ingitimè impedito non currat tempus. c. quia diversitatem, de concess. præb. E contra affirmat Castrop. num. 8. citans pro se Nav. c. 22. num. 27. cas. 11. Cönnick. d. 23. du. 6. num. 47. Laym. h. f. tr. 10. part. 1. c. 2. num. 17. Rationem dat, quòd Sponsus ideo præigentibus Sponsalibus terminum, ne diutius à nuptiis abstineant, neve occasionem commodam sibi oblatam contrahendi matrimonium amittant, quam timent postea non inveniendam, æquè damno